

מהו פוסט-מודרניזם?

דבי רב: מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה" (סנהדרין צז ע"א).

4. "הבעיה עם ההיבריס"

כשאדיאון היה בן חמש הוא ראה מחלון מרכבת אביו איש עיוור הולך בדרכים. בפניו מנוקרות העיניים היה כל כך הרבה כאב, עד שאדיאון הקטן החל לבכות. העיוור, כך סיפרו לו, מלך פעם על תביי והיה חזק וחכם. אך הגורל הוכח כחזק וערום פי כמה. לאורך כל תקופת נעוריו שמע אדיאון סיפורים רבים על שליטים חכמים ואמיצים, שזכו לגורל אכזר ונורא... אחרי שנים של עבודה מאומצת, בהן הזניח את ממלכתו, מצא אדיאון את התשובה - הקו המשותף לכל אותן דמויות טרגיות היה אותה גאוה שגרמה להן לחוש כי הן מסוגלות למרוד באלים, בגורל. לא פעם חש אדיאון, כי גאוה מעין זו מפעמת בו עצמו. אך עכשיו, משהבין את השלכותיה הרוחניות האסון, דאג תמיד לדכאה. הוא קרא לגאוה זו בשם 'היבריס'...

בעולם התחתון הקצו לו מקום של כבוד. משמאלו ישבה אנטיגונה ומימינו אדיפוס, אשר דמותו המיוסרת נחקקה בזכרוננו עוד מילדות. מדי דקות ספורות נכנס לעולם שליח מכונף, מיהר אל אחד היושבים לצדו ולחש משהו בקול רם באוזנם... 'קנת בראנה ישחק אותי', מלמל לעצמו אדיפוס כלא מאמין, חיוך רחב התפשט על פניו. 'מחזה עליך הוכנס לתוכנית הלימודים של בתי הספר בסקוטלנד', לחש השליח לאנטיגונה המאושרת. 'חמש מאות אלף תלמידים יבכו את גורלי', אמרה כולה נסערת והזילה דמעת שמחה. ואדיאון יושב על כסאו. מאזין ושכוח, קפוא בגורלו הנורא. איזה גורל יכול להיות נורא יותר לגיבור טרגי מלהיות משעמם ונשכח? וכאילו שסבלו לא היה גדול דיו, אז פעם באלף שנים לערך היה ניגש אליו השליח ומודיע לו על עוד פוסט-מודרניסט עלום שם שכתב עליו סיפור גרוע" (אתגר קרת, **צנורות**, עמ' 110-109).

1. "כל מה שנעשה עלי אדמות נגד 'האצילים', 'העריצים', 'האדונים', 'הרודים', הוא כקליפת השום ביחס למה שהיהודים עשו נגדם; היהודים, עם כוהנים זה, אשר בסופו של דבר גמל לאויביו ומכניעו ומצא שילם לנפשו על ידי שינוי קיצוני של הערכים, משמע על ידי מעשה הנקם הרוחני ביותר. אכן, כך נאה לו לעם נקם ושילם כוהני, עם נוקם ונוטר בחביון נפשו. היהודים, הם המה אשר העזו לערוך את הפיכת המשוואה האצילית של הערכים (טוב = נאצל = חזק = יפה = מאושר = אהוב האלים), ועשו זאת בעקביות הגיונית נוסכת אימים, ובין שינוי שנאה התומית (שנאתו של חסר האונים), נשאו כנגדה את המשוואה האחרת: 'עלובי החיים בלבד הם הטובים, ורק העניים, חסרי האונים, שפלי הברך, רק הם הטובים, ורק הסובלים, האביונים, החולים, המכוערים, הם בלבד הצדיקים, אשרי חלקם באלוהים, הם בלבד הנושעים - ולעומתם אתם, נדיבי הארץ ועריציה, רשעי-עולם, אכזריים, שטופי-זימה, לא-ידעו-שובע, בני-בלי-אל, ארורים תהיו לעדי-עד'... שהיהודים הם ראשיתו של מרד העבדים בשדה המוסר: מרד אשר תולדותיו אלפיים שנה, ואשר היום הוא סמוי מעינינו, אך ורק מפני - שניצח..." (ניטשה, **לגניאלוגיה של המוסר**, עמ' 239-238).

2. "בהיעדר נכונות להודות בקיומו של עיקרון מוסרי כזה (= מוחלט ובלתי תלוי), פונה הפי. סי. לרטוריקה של רחמים ואשמה, המהווה תחליף לתיווכין מתחום המוסר. המסכנות הופכת להצדקה המוסרית היחידה שניתן להישען עליה. אנחנו מתבקשים להצטרף לצד המנוצח משום שנוצח, ולא משום שהוא צודק" (גדי טאוב, **המרד השפוף**, עמ' 261).

3. "תניא, רבי יהודה אומר: דור שבן דוד בא בו בית הוועד יהיה לזנות, והגליל יחרב... וחכמת הסופרים תסרח, ויראי חטא ימאסו, ופני הדור כפני כלב, והאמת נעדרת. שנאמר: 'ותהי האמת נעדרת' (ישעיהו נ"ט). מאי 'ותהי האמת נעדרת'? אמרי

במסיבת השחרור שלו, הבאנו לכוכי ספר מתנה, 'צנורות' של אתגר קרת...

'אתה יודע זוהר, אני מכיר את האתגר הזה אישית, כזאת רכיכה, מה שאני אומר לו הוא עושה, רוצה לראות?' - 'עזוב, כוכי, בוא נאכל את העוגה ונתקפל, כבר ממש מאוחר', התחננתי. 'נו, זוהר, זה מסיבה שלי, תן קצת ליהנות. תראה איך אני משפיט אותו'. כוכי התחיל ללכת על התקרה ולפגוע באחדות העלילה והזמן בעזרת כל מיני תחבולות זדוניות. 'בחיאת כוכי, תפסיק. בסוף זה יעלה לנו שני זלוטים'. כוכי המשיך להרוס בכוונה את קוהרנטיות העלילה, 'אל תדאג, זוהר, האתגר הזה חנון, אני מכיר אותו לא מהיום, הוא לא יפסיק לנו את' (שם, עמ' 127).